

Asia: VN/15936/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain ja valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esityksestä

Valtori kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain ja valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta.

Lainsäädäntömuutosten tavoitteena on esityksen mukaan täsmentää valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tiedonhallinnan ohjausta ja rekisterinpitovastuita. Tavoitteena on myös vahvistaa palvelukeskuksen päätöksenteon tehostamisen edellytyksiä ja nykyistä paremmin mahdollistaa palvelukeskuksen poikkeus- ja häiriötilanteisiin varautumista mahdollistamalla palvelukeskukselle tarkoituksenmukaisempi eri palvelussuhteiden käyttö. Tavoitteena on selventää palvelukeskuksen ja sen asiakaiden vastuita ja velvollisuuksia, sekä toimivaltuusperusteita yhteisten palvelujen tuottamisessa ja käytössä. Eri toimijoiden roolien selkeyttämistä koskevien lainsäädäntömuutosten tarkoituksena on entisestään parantaa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen laatua, turvallisuutta, kustannustehokkuutta ja yhteentoimivuutta.

Valtori pitää esityksen tavoitteita tärkeinä ja kannatettavina. Muutoksiin esitetään seuraavissa osioissa muutamia tarkentavia huomioita.

2. Yhteiset palvelut

- **Kommentit 2 §:n muuttamisesta**

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin yhteisiin perustietotekniikkapalveluihin lisättäisiin perustietotekniikkapalvelujen tuottamiseen liittyvät tietoturva-, valvonta- ja lokienhallinnan palvelut. Myös 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin yhteisiin tietojärjestelmäpalveluihin lisättäisiin niiden tuottamiseen liittyvät tietoturva-, valvonta- ja lokienhallinnan palvelut.

Tästä johtuen ehdotuksen yhteydessä ehdotetaan kumottavaksi Tori-asetuksen 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 5 §:n 1 momentin 5 kohta.

Tori-asetuksen 13 §:n mukaan valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu käyttövelvoite koskee 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluja.

Tori-asetuksen 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa ja kehittää 1–4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tietoturva-, valvonta- ja lokienhallinnan palveluja. Jos tämä kohta kumotaan eivät tietoturva-, valvonta- ja lokienhallinnan palvelut kuulu enää asetuksen 13 §:ssä määriteltyyn käyttövelvoitteen laajuuteen. Tämä ei kuitenkaan ilmeisesti ole ehdotetun muutoksen tarkoitus.

3. Yhteisten palvelujen rekisterinpitäjät

- **Kommentit uuden 2 a §:n lisäämisestä**

Yksi merkittävä epäselvyys Valtorin palvelutuotannon yhteydessä on koskenut sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) mukaisia rooleja ja niiden suhdetta tietosuojasäädösten mukaisiin rooleihin. Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain mukaisten roolien tarkastelu ja selkeyttäminen on rajattu ulos muutosesityksestä. Valtori toivoo, että tätä ra-jausta harkittaisiin uudelleen.

Luonnoksen 2a pykälässä otetaan kantaa Valtorin asemaan tietosuojasäädösten mukaisena rekisterinpitäjänä. Valtori ja sen asiakkaat ovat toivoneet Tori-lain selkeyttävän roolijakoa rekisterinpitäjyyden ja henkilötietojen käsittelijän roolin välillä. Osapuolet ovat toivoneet, että luonnoksessa kuvattaisiin osapuolten tosiasialliset roolit.

Erityisesti tietoturva-, valvonta-, ja lokienhallinnan palveluissa on ollut tarve antaa Valtorille rekisterinpitäjän roolia toimintaympäristön vaatimusten mukaisuuden toteuttamiseksi. Tämä johtuu siitä, että Valtori valvoo kootusti kaikkia tuottamiaan palveluja, eikä asiakkailla ole merkittävästi mahdollisuuksia määritellä käsittelyn tarkoituksia, tai keinoja. Työryhmätyöskentelyssä havaittiin

kuitenkin ongelmia tietosuoja-asetuksen (2016/679) ja rikosasioiden tietosuojalain (2018/1054) mukaisten velvoitteiden yhteensovittamisessa. Rikosasioiden tietosuojalaissa on jäykemmät säännöt rekisterinpitäjän roolin määrittämisessä, eikä sen soveltamisalassakaan ole liikkumavaraa. Valtorin toive onkin, että Tori-lain uudistuksessa mainittaisiin, että Valtori olisi tietosuoja-asetuksen tarkoittama rekisterinpitäjä tietoturva-, valvonta-, ja lokienhallinnan palveluissa ja että muiden tietosuojasäännösten mukaisissa palveluissa rekisterinpitäjyydestä voitaisiin sopia erikseen säädetyllä tavalla.

Valtori pyytää huomioimaan vaikutukset, mikäli jokaiselle Tori toimintaympäristön käyttäjäorganisaatiolle mahdollistetaan organisaatiokohtainen määrittely käsittelyn tarkoituksiin ja keinoihin tietoturva-, valvonta- ja lokienhallinnan palveluissa. Vaikutukset tulisivat Valtorin arvion perusteella näkymään asiakkaille kasvavissa palvelumaksuissa sekä yhteisen jaetun palveluympäristön kokonaisturvallisuuden heikentymisellä.

4. Yhteisten palvelujen käyttöönoton ja liittämisen hyväksyminen

- **Kommentit uuden 7 §:n lisäämisestä**

Ei lausuttavaa.

5. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen toimitusjohtaja

- **Kommentit uuden 8 §:n 2 momentin lisäämisestä**

Ei lausuttavaa.

6. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen henkilöstö

- **Kommentit 9 §:n muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

7. Valtion yhteisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan palvelukeskuksen asiakkaat

- **Kommentit uuden 10 §:n 2 momentin lisäämisestä**

Ei lausuttavaa.

8. Integraatiopalvelujen tuottaja ja sen tehtävät

- **Kommentit uusien 13 § ja 14 §:n lisäämisestä**

14 §:n perustelutekstien mukaan integraatiopalvelutuottajan tehtävä on julkinen hallintotehtävä, vastaavasti kuin Tuve-lain mukainen integraatiopalvelun tuottajan tehtävä. Valtori kiinnittää huomiota siihen, että tämä poikkeaa muusta Valtorin Tori-lain mukaisesta tehtäväkentästä, jonka on katsottu olevan julkista palvelutehtävää.

14 §:ään ehdotettavassa 2 momentissa säädettäisiin, että integraatiopalvelujen tuottajan on hoidettava tehtäväänsä itsenäisesti ja riippumatta muusta tämän lain 5 §:n mukaisesta tai siihen liittyvästä toiminnastaan. Integraatiopalvelujen tuottajatehtävän itsenäisestä ja riippumattomasta asemasta säättämisen tarkoituksena on tukea Tori-lain mukaisten tavoitteiden saavuttamista sekä riippumattomuuden, riittävän integraatiopalveluiden tuottajan tehtävien hoitamisen edellyttämän osaamisen ja näitä koskevien riittävien resurssien varmistamista. Näiden vaatimusten täyttäminen tulisi mahdollisesti lisäämään kustannuksia palvelukeskuksessa.

9. Varautuminen ja palvelutuotannon häiriötilanteet

- **Kommentit uusien 15 §:n 3 ja 4 momentin lisäämisestä**

Ei lausuttavaa.

10. Esityksen vaikutukset organisaatiosi toimintaan

Ei lausuttavaa.

11. Muut kommentit

Ei lausuttavaa.

Taskinen Pirkko
Valtori